

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМ
ЗЛОЧИННОСТІ ІМЕНІ АКАДЕМІКА В.В. СТАШИСА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ**

**АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА З ПРОПОЗИЦІЯМИ ЩОДО
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ
ВЛАДИ І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ПЕРІОД
БОРОТЬБИ З ПАНДЕМІЯМИ Й ЕПІДЕМІЯМИ
ТА РЕЖИМУ КАРАНТИНУ**

**Харків
2021**

Розділ I Аналітична інформація

З методологічної точки зору відправним пунктом у розв'язанні завдання щодо підготовки аналітичної довідки, яка містить пропозиції стосовно підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів, органів державної влади і місцевого самоврядування у період боротьби з епідеміями (пандеміями) та режиму карантину, має стати, з одного боку, врахування думки пересічних громадян, виявленої членами творчого колективу завдяки узагальненню результатів онлайн-опитування 2 388 респондентів, проведеного у листопаді-грудні 2020 р. в Україні (громадський блок знання), а з другого боку, посилення на думку фахівців, що задіяні у боротьбі з численними наслідками пандемії COVID-19 (експертний або фаховий блок знання).

У свою чергу, на науковців покладається завдання щодо узагальнення отриманої інформації та підготовки експозиції, так би мовити, середньої зваженої величини (позиції) із приводу моделювання (генерування) конкретних пропозицій, які слід враховуватися соціальними інституціями, щоб забезпечити суворе дотримання режиму карантину та подальше недопущення поширення епідемій (пандемій) у випадку настання подібних ситуацій (науковий блок знання).

У результаті опитування громадян було виявлено, що в умовах надшвидкого поширення інфекційних хвороб найбільше викликають хвилювання стан здоров'я рідних та близьких (88,1%), стан власного здоров'я (61,2), нестача або відсутність в Україні дієвих ліків від хвороби, зокрема коронавірусу (43,6%), зміни у стані матеріального благополуччя родини, що виникли або можуть виникнути внаслідок карантинних обмежень (37%), стан здоров'я населення в цілому (35,5%), пригнічений психологічний стан внаслідок поширення хвороби (17,6%).

Було виявлено, що головними джерелами інформації про стан поширення пандемії COVID-19 та за кордоном для пересічних

Укладачі:

В. І. Борисов
В. С. Батиргарєєва
Д. П. Євгєєва
А. В. Калініна
М. Г. Колодяжний
С.С. Шрамко

громадян були: ЗМІ (63,9%), інформаційні портали новин в Інтернеті (34,2%), офіційні сайти МОЗ України та національні служби здоров'я України (32,2%), інформація від друзів, знайомих та колег (21,6%).

Оцінку психологічного стану особи під час карантину здійснено з урахуванням двох груп респондентів, що нібито знаходяться по різні боки карантину: громадськості та правоохоронців. Зокрема, без змін свій психологічний стан оцінюють 39,9% громадян, у той час як 30,1% з них відчують себе постійно пригнічено, у 15,6 психологічний стан зумовлюється постійним емоційним напруженням через страх захворіти, а в 11% постійно виникає тривога через наявні карантинні заходи або можливість уведення таких у майбутньому. Стосовно психологічного стану правоохоронців, то їх стресостійкість виявилася значно вищою, що, у першу чергу, обумовлюється їх професійними обов'язками. Так, у 63,8% психологічний стан порівняно з докарантинним періодом не змінився. Відчуття постійної пригніченості через пандемію COVID-19 виникає у 10,2% опитуваних, у постійному емоційному напруженні через страх захворіти перебуває 8,1%, а через карантинні заходи 16,0%.

Оцінку стану доступності медичних послуг під час пандемії COVID-19 було здійснено з точки зору пацієнтів (пересічних громадян) та медичних працівників. Із позиції громадян тестування на коронавірус в Україні із початку пандемії виявилось недоступним (52,5%). У свою чергу медичні працівники вважають тестування на COVID-19 доступним (51,5%).

Медичну допомогу особам, хворим на COVID-19 або тим, хто мав схожі симптоми, (до підтвердження діагнозу) 65% громадян визначили як недоступну. У той час як 51,4% медичних працівників оцінили лікування від COVID-19 в Україні як доступне.

Запровадження жорсткого карантину для боротьби з COVID-19 обґрунтованим вважають 59,1% громадян та 55,8% медичних працівників. Що ж до тривалості карантинних заходів, то на думку респондентів:

тривалість	громадяни	медичні працівники	особи, які здійснюють епідеміологічний нагляд (спостереження)
до кінця 2021 р.	31,5%	43,8%	43,5%
ще 2-3 роки	19,8%	27,6%	31,2%

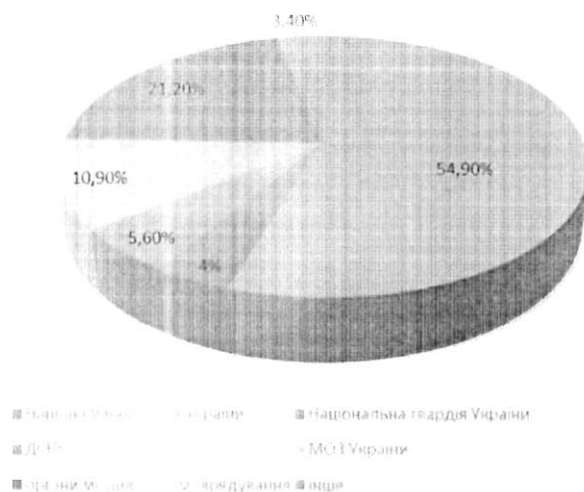
З приводу запитання щодо вакцинації населення, зокрема, суцільної та обов'язкової, то майже 60% медичних працівників та осіб, які здійснюють епідеміологічний нагляд (спостереження), вважають її непотрібною. У першу чергу те, що в людини не формується стійкий імунітет до цього захворювання.

Переважна більшість медичних працівників та осіб, які здійснюють епідеміологічний нагляд (спостереження), вважає гостро необхідним введення та виконання особливих правил з утилізації використаних предметів санітарно-медичного призначення, якими користуються громадяни, у тому числі в громадських місцях.

На особливу увагу заслуговує запитання про те, на кого має покладатися нагляд за дотриманням карантинних заходів та обов'язок притягнення до відповідальності осіб, що їх порушують (фактично йдеться про дотримання правил карантинного режиму). Отримані варіанти відповідей наочно демонструють наведені нижче діаграми.

Діаграма 1

Суб'єкти, на які має покладатися нагляд за дотриманням карантинних заходів та обов'язок притягнення до відповідальності осіб, що їх порушують

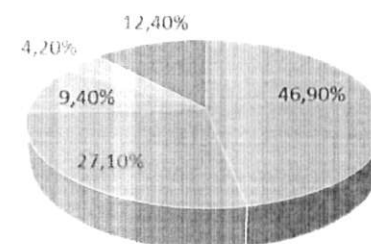
Так, на думку пересічних громадян, головними суб'єктами, на які має покладатися нагляд за дотриманням карантинних заходів та обов'язок притягнення до відповідальності осіб, що їх порушують, є *Національна поліція України* та *органи місцевого самоврядування*. Деякі респонденти вказували одразу на всі одразу або кілька суб'єктів у різних комбінаціях, в обов'язки яких ставився б нагляд за дотриманням карантинних заходів. Серед інших суб'єктів вказується на Державну службу України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів, Державну прикордонну службу. Слід зазначити, що деякі респонденти висловлювалися за відновлення діяльності Державної санітарно-епідеміологічної служби України, ліквідація якої відбулася у березні 2017 р. Вважаємо це судження треба взяти до уваги, оскільки досвід боротьби з пандемією COVID-19 засвідчив передчасність відмови від цієї ланки медичного контролю за

станом здоров'я населення з боку держави.

Для порівняння думки різних категорій респондентів доцільно навести отримані результати. Отже, результати анкетування медичних працівників на запитання, на кого має покладатися нагляд за дотриманням карантинних заходів та обов'язок притягнення до відповідальності осіб, що їх порушують, виглядають так:

Діаграма 2

Нагляд за дотриманням карантинних заходів та обов'язок притягнення до відповідальності осіб, що їх порушують, на думку респондентів, має покладатися на:

- на Національну поліцію
- на Міністерство охорони здоров'я України
- на Державну службу з надзвичайних ситуацій
- на Національну гвардію України
- інше

У свою чергу співробітники Національної поліції на це запитання відповіли таким чином:

Діаграма 3

Нагляд за дотриманням карантинних заходів та обов'язок притягнення до відповідальності осіб, що їх порушують, на думку респондентів, має покладатися на:

Отже, спільність думок різних груп респондентів у питанні, що розглядається є однозначною. Тому основними «реципієнтами» підготовлених науковцями пропозицій щодо підвищення їх функціональної результативності є Національна поліція України та органи місцевого самоврядування.

Розділ 2

Загальні пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів, органів державної влади і місцевого самоврядування у період боротьби з пандеміями й епідеміями та режиму карантину

Пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності Національної поліції України є такими:

- забезпечити підвищення кваліфікації працівників органів правопорядку з приводу дотримання населенням карантинних правил та практики притягнення до відповідальності їх порушників (тренінги, вебінари, у тому числі обмін досвідом між різними структурами та підрозділами МВС України);

- сприяти посиленню практики залучення спеціалізованих громадських формувань до підтримання правопорядку у громадських місцях;

- розробити тактику принципового ставлення до порушників карантинного режиму, зокрема, накладання штрафів на порушників карантинних правил різних категорій (наприклад, пасажирів транспорту, відвідувачів громадських місць та ін.);

- проводити серед населення просвітницьку роботу щодо забезпечення власної безпеки та безпеки свого майна під час епідемій (пандемій);

- посилити співробітництво з установами охорони здоров'я під час епідемій (пандемій);

- поширити практику проведення роз'яснювальної роботи серед населення щодо заходів профілактики поширення інфекційних хвороб, особливо з людьми похилого віку;

- створити рейдові групи Національної поліції з перевірки дотримання громадянами вимог карантину для зменшення захворюваності на COVID-19 тощо.

Пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності органів місцевого самоврядування є такими:

- продовжувати реалізацію державної соціально-економічної

політики у період карантину на місцевому рівні;

- урахувати, за можливості, звернення громадян, особливо із малозабезпечених верств населення, щодо надання разової грошової, матеріальної допомоги для вирішення їх соціальних, побутових, у тому числі житлових, проблем;

- приймати на сесіях обласних та міських нормативно-правові акти з огляду на загальну спрямованість соціально відповідальної державної економічної політики та ін.;

- створити умови для можливості реалізації бажання особи ізолюватися на короткостроковий карантин (до 14 днів) з метою убезпечення від зараження COVID-19 інших осіб;

- забезпечити реалізацію державної інформаційної політики, спрямованої на поширення правдивої інформації щодо епідемічної обстановки у державі, з метою досягнення високого рівня санітарної гігієни населення;

- активізувати доведення до відома населення інформацію про чинні рішення органів державної влади та місцевого самоврядування, прийняті у період карантину, забезпечити наявність в достатній кількості інформаційних матеріалів щодо профілактики поширення інфекційних хвороб із використанням як традиційних, так і сучасних способів поширення інформації (у приміщеннях установ, у друкованих та електронних засобах масової інформації, у транспорті, на дорожніх рекламних щитах, у мережі Інтернет, через власні сайти та соціальні мережі та ін.);

- забезпечити реалізацію правил і норм щодо поводження та утилізації використаних предметів санітарно-медичного призначення, якими користуються громадяни, у тому числі в громадських місцях;

- спільно з правоохоронними органами здійснювати інспектування з метою з'ясування дотримання карантинних заходів на об'єктах критичної інфраструктури;

- утримуватися від організації масових культурних, спортивних, видовищних та інших заходів у період епідемії (пандемії);

- забезпечувати можливості працівникам працювати на дистанційному, гнучкому та позмінному режимах роботи;

- сприяти розширенню практики залучення волонтерів із метою підтримки соціально-уразливих верств населення;

- через заклади охорони здоров'я організувати поширення інформації серед громадян щодо можливостей пройти вакцинацію; щодо симптомів інфекційних хвороб; щодо того, які заходи вживати у випадку зараження хворобою;

- розробити план спільних дій із закладами охорони здоров'я щодо забезпечення догляду за членами родини, які потребують стороннього догляду (діти, інваліди, люди похилого віку та ін.), госпіталізованих осіб, хворих на COVID-19;

- у закладах освіти запровадити активну кампанію з популяризації вакцинації та заохочувати до її проходження їх працівників та здобувачів освіти; посилити контроль за діяльністю суб'єктів, які здійснюють організацію та проведення таких заходів на предмет дотримання карантинних вимог.

Пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності окремих державних інституцій, що відповідають за забезпечення стабільного функціонування економіко-соціального сектора країни, ґрунтуються на результатах опитування 116 фахівців у галузі економіки на фінансів. Фактично йдеться про удосконалення діяльності державних органів, відповідальних за формування та реалізацію соціально-економічної та фінансової політики в Україні, у тому числі у період боротьби з пандеміями й епідеміями та режиму карантину. Такими є передусім Кабінет Міністрів України, Мінекономіки, Мінфін, Мінсоцполітики, НБУ, Державна фіскальна служба України, органи місцевого самоврядування та ін. Їм пропонується здійснювати низку важливих напрямів діяльності, а саме:

Кабінету Міністрів України:

- уникати різких стрибків у підвищенні тарифів на житлово-комунальні послуги для фізичних та юридичних осіб унаслідок зменшення платоспроможності населення;

- створювати нові робочі місця та підвищувати заробітну плату (при цьому підвищення рівня оплати праці має бути вираженням, не популістським та відновити темпам економічного зростання з тим, щоб не допустити чергового інфляційного стрибка);

- здійснювати державну підтримку передусім тих сфер і галузей, що на теперішній час є своєрідною рушійною силою розвитку національної економіки, що виражається у найбільших доходах для Державного бюджету України: агропромисловий комплекс (завершення земельної реформи; прийняття необхідних нормативно-правових актів; недопущення зловживань на ринку землі; створення прозорих механізмів оподаткування у сфері сільського господарства); IT-індустрія (створення в Україні сприятливих умов для ринку праці фахівців у галузі інформаційних технологій; залучення до України програмістів з інших країн; недопущення незаконного тиску правоохоронних й контролюючих органів та IT-компаній); промисловість; рітейл (роздрібна торгівля) та ін.;

- залучати зовнішні інвестиції (передусім шляхом завершення судової реформи, посилення прозорості у діяльності правоохоронних органів й реальної (не показової) протидії корупції і організованій злочинності у сфері економіки);

- приймати виважені рішення щодо повного або часткового припинення надання транспортних послуг, включаючи авіасполучення, лише у крайніх випадках за умови надзвичайної санітарно-епідеміологічної ситуації;

- обмежити непрофесіоналізм, нерішучість, безсистемність дій влади у подоланні економічних наслідків пандемії; шляхом прийняття відповідних рішень на підставі науково обґрунтованих результатів спеціальних досліджень у відповідній сфері, прогнозних розрахунків макроекономічної ситуації у світі й в Україні із залученням провідних фахівців у галузі економіки та фінансів;

- активізувати кампанію з популяризації вакцинації та

заохочувати населення до її проходження;

Мінекономіки:

- формувати й реалізовувати державну соціально-економічну політику на підставі науково обґрунтованих результатів спеціальних досліджень у відповідній сфері, прогнозних розрахунків макроекономічної ситуації у світі й в Україні із залученням провідних фахівців у галузі економіки та фінансів;

- продовжити роботу щодо надання фінансової підтримки малому та середньому бізнесу з боку держави у межах Фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиною коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками;

Мінфіну й НБУ:

- розширити державну кредитну програму «Доступні кредити 5-7-9 %» на бізнес із річним доходом у 100 млн грн.;

- вживати заходів щодо посилення макроекономічної фінансової стабільності у державі;

- вивчати досвід зниження облікової ставки;

- надавати окремим категоріям фізичних осіб та суб'єктам фінансового ринку кредитних канікул;

- здійснювати практику валютних інтервенцій та ін.

Державні фіскальні служби України:

- зменшити податковий і бюрократичний тиск передусім на середній та малий бізнес;

- здійснювати податкове та організаційне стимулювання громадян, які бажають відкрити свою справу, з метою розвитку вітчизняного виробництва;

- тимчасово (на період істотного загострення епідеміологічної ситуації) скасувати на певний строк сплату єдиного соціального внеску;

- установити карантинний мораторій на проведення податкових перевірок.

Мінсоцполітики:

- надавати громадянам, які втратили роботу у період карантину, допомогу по безробіттю;

- сприяти у компенсації частини зарплати за неоплачувану відпустку;

- продовжувати практику виділення «грошей з гелікоптера» (допомога пенсіонерам, що отримують пенсію менше 5 тис. грн).

У свою чергу, пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів, органів державної влади і місцевого самоврядування у період боротьби з пандеміями й епідеміями та режиму карантину набувають обґрунтованості, якщо вони міцно спираються на думку науковців. Виходячи із цього, *згадані органи, приймаючи будь-яке рішення з приводу аналізованих ситуацій, завжди мають залучати до осмислення останніх науковців.* Це може відбиватися, наприклад, у замовленні досліджень потужним науковим центрам країни щодо здійснення так званих зрізів пандемічної (епідемічної) ситуації у країні в цілому або в її окремих регіонах, які б вирізнялися оперативністю та всебічністю. Більше того, *таку практику з'ясування дійсної картини слід підтримувати та розвивати у моніторинговому режимі,* оскільки навіть після завершення у країні епідемічного (пандемічного) періоду залишається чимало проблем, пов'язаних із негативними наслідками цих соціальних випробувань у сфері public health. Уявляється, що така практика є особливо значущою саме на регіональному рівні, адже сьогоденна пандемія показала, що епідемічна (пандемічна) ситуація в тих чи інших областях України істотно відрізнялася й продовжує відрізнятися, чому є цілком визначене пояснення (серйозність ставлення населення до вимог карантинного режиму, кількість масових заходів різного характеру, що відбуваються в певних областях (як-от: місцеві вибори, масштабні державні святкування, близькість кордонів, наявність «іноземного елемента» та ін.). Загалом авторитетна думка науковців дозволяє з'ясувати ті аспекти проблеми, які залишилися, так би мовити, поза увагою громадськості та фахівців, задіяних у боротьбі з пандеміями та епідеміями.

На науковців покладається також завдання вивчення кращих вітчизняних та іноземних практик розв'язання проблеми та

доведення результатів цього вивчення до широкого загалу, включаючи й правоохоронні органи, органи державної влади та місцевого самоврядування. Формами цього інформування та обміну думками принаймні є: участь науковців у різного роду спільних брифінгах, конференціях, публічних заходах інформаційного характеру, висвітлення цього питання у пресі, інтернеті та на шпальтах наукових видань тощо. Тут є важливим, щоб у фінансовому плані такі дослідження підтримувалися з боку держави та інших соціальних суб'єктів. Для цього уявляється доцільним широке запровадження практики публічних закупівель наукових послуг на тематику, актуальну для суспільства. *На підставі викладеного пропонується центральним державним органам, державним місцевим адміністраціям та органам місцевого самоврядування об'являти конкурси (тендери) на проведення відповідних досліджень.*

Ще один напрям удосконалення практики подолання будь-яких пандемічних (епідемічних) ситуацій пов'язується з можливою участю науковців у розробці *Національної програми чи Плану дій на випадок епідемії (пандемії) та будь-яких інших катаклізмів, зумовлених подібною ситуацією.* Так само важливим напрямом залучення фахівців з боку державних органів є перманентна участь наукового сектору у створенні оптимальної (концептуальної) моделі вдосконалення (перетворення) соціальної політики країни з урахуванням тих викликів у сфері охорони здоров'я, якими є епідемії (пандемії) небезпечних інфекційних хвороб.

Розділ 3

Пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів при застосуванні норм, передбачених ст. 44³ Кодексу України про адміністративні правопорушення та ст. 325 Кримінального кодексу України, у протидії поширенню коронавірусної хвороби

Чинні редакції статей 44³ КУпАП та ст. 325 КК України.

<p>Чинна редакція ст. 44³ КУпАП (джерело: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text)</p>	<p>Чинна редакція ст. 325 КК (джерело: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/print)</p>
<p>Стаття 44³ Порушення правил щодо карантину людей</p> <p>Порушення правил щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм, передбачених Законом України "Про захист населення від інфекційних хвороб", іншими актами законодавства, а також рішень органів місцевого самоврядування з питань боротьби з інфекційними хворобами, -</p> <p>тягне за собою накладення штрафу на громадян від однієї до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на</p>	<p>Стаття 325. Порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам та масовим отруєнням</p> <p>1. Порушення правил та норм, встановлених з метою запобігання епідемічним та іншим інфекційним хворобам, а також масовим неінфекційним захворюванням (отруєнням) і боротьби з ними, якщо такі дії спричинили або завідомо могли спричинити поширення цих захворювань, -</p> <p>карається штрафом від тисячі до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів</p>

посадових осіб - від двох до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Перебування в громадських будинках, спорудах, громадському транспорті під час дії карантину без вдягнутих засобів індивідуального захисту, зокрема респіраторів або захисних масок, що закривають ніс та рот, у тому числі виготовлених самостійно, -

тягне за собою накладення штрафу від десяти до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян¹.

доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк.

2. Ті самі діяння, якщо вони спричинили загибель людей чи інші тяжкі наслідки, -

караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років.

Дані офіційної статистики щодо вчинення правопорушень.

- щодо адміністративного правопорушення за ст. 44³ КУпАП.

Відповідно до звіту про стан застосування адміністративного законодавства органами Національної поліції України за 12 місяців 2020 р., за ч. 1 ст. 44³ КУпАП (за дев'ять із половиною місяців чинності цієї норми) виявлено 66414 адміністративних правопорушень та винесено 499 адміністративних постанов; за ч. 2 ст. 44³ КУпАП (за менше, ніж півтора місяці чинності цієї норми) виявлено 59303 адміністративних правопорушень та винесено 58966 адміністративних постанов.

¹ Примітка. КУпАП було доповнено ч. 1 ст. 44³ у березні 2020 р. (Закон України від 17.03.2020 № 530-ІХ, набрання чинності 18.03.2020 р.); ч. 2 ст. 44³ - у листопаді цього ж року Законом від 06.11.2020 № 1000-ІХ, набрання чинності - 21.11.2020 р.).

У звіті за 6 місяців 2021 року зазначено, що за ч. 1 ст. 44³ КУпАП виявлено 34278 адміністративних правопорушень та винесено 615 адміністративних постанов; за ч. 2 ст. 44³ КУпАП виявлено 257854 адміністративних правопорушень та винесено 257310 адміністративних постанов¹.

Таким чином, норми ст. 44³ КУпАП широко застосовуються, хоча на практиці спостерігаються проблеми при їх застосуванні;

– щодо кримінального правопорушення за ст. 325 КК України.

За статистикою Офісу Генерального прокурора у 2020 р. обліковано 89 кримінальних правопорушень за ст. 325 КК України, з яких 2 направлено до суду з обвинувальним актом. Протягом 6 місяців 2021 р. обліковано 55 кримінальних правопорушень за ст. 325 КК України, тільки 4 з яких направлено до суду з обвинувальним актом²³. Станом на 01 жовтня 2021 р. (після року із кварталом з дня введення в країні карантинних обмежень) в Єдиному державному реєстрі судових рішень міститься інформація лише щодо 3-х винесених вироків за ст. 325 КК України, пов'язаних із притягненням до кримінальної відповідальності саме за порушення карантинних правил у зв'язку з поширенням COVID-19.

Отже, можна зробити висновок про те, що норма ст. 325 КК у ситуаціях, пов'язаних із порушенням правил та норм, встановлених з метою запобігання інфекційним хворобам, поки що явно недостатньо застосовується стосовно протидії пандемії COVID-19. Разом із тим реалії прояву цього антисуспільного явища показують, що карантинні правила порушуються, а кількість хворих зростає. У такій ситуації є підстави вважати неефективним застосування

¹ Національна поліція України. Офіційний сайт. Відкриті дані. URL: <https://www.npu.gov.ua/activity/vidkriti-dani.html?page=3>.

² Офіс Генерального прокурора. Статистична інформація. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/1stat>.

³ Примітка. При цьому слід враховувати, що норма ст. 325 КК передбачає порушення не лише норм щодо запобігання інфекційним хворобам, а й масовим неінфекційним захворюванням.

розглядуваних норм ст. 325 КК, що може бути пов'язано як із чинниками правозастосовного (як правило, суб'єктивного) характеру, так і зі спірністю певних законодавчих положень самої норми.

Щодо характеристики адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 44³ КУпАП України.

Об'єкт: адміністративне правопорушення посягає на суспільні відносини у сфері забезпечення здоров'я населення, що упорядковані системою заходів, спрямованих на боротьбу з інфекційними хворобами шляхом запобігання та протидії їх виникненню та поширенню.

Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення за ч. 1 ст. 44³ КУпАП полягає у порушенні шляхом дії або бездіяльності, (останнє може виражатися у повному невиконанні або неналежному виконанні):

- правил щодо карантину людей;
- санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм, передбачених Законом України «Про захист населення від інфекційних хвороб» від 06.04.2000 р. № 1645-III (далі – Закон № 1645-III), іншими актами законодавства¹, а також рішень органів місцевого самоврядування з питань боротьби з інфекційними хворобами.

Слід відмітити, що в зазначеній нормі відсутня вказівка на рішення місцевих державних адміністрацій (обласних, районних, міських).

¹ Згідно з рішенням Конституційного Суду України термін "законодавство" охоплює закони України, чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також постанови Верховної Ради України, укази Президента України, декрети і постанови Кабінету Міністрів України, прийняті в межах їх повноважень та відповідно до Конституції України і законів України. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Київської міської ради професійних спілок щодо офіційного тлумачення частини третьої статті 21 Кодексу законів про працю України (справа про тлумачення терміну "законодавство") від 09.07.1998 р. справа N 12-пн/98. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-98/conv#Text>.

Карантин – адміністративні та медико-санітарні заходи, що застосовуються для запобігання поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб. Карантин встановлюється та відміняється Кабінетом Міністрів України.

Санітарно-протиепідемічні правила і норми – нормативно-правові акти (накази, інструкції, правила, положення тощо) центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, вимоги яких спрямовані на запобігання виникненню та поширенню інфекційних хвороб (статті 1, 29 Закону № 1645-III).

Закон № 1645-III, як й інші акти українського законодавства у розумінні рішення Конституційного Суду України від 09.07.1998 р. справа № 12-рп/98, можуть містити положення, що обмежують права людини. Така можливість закладена Конституцією України за наявності на те певних підстав (наприклад, ч. 3 ст. 34, ч. 2 ст. 35, ч. 1 ст. 36). Тому рішення органів місцевого самоврядування з питань боротьби з інфекційними хворобами може містити *положення організаційно-правового* характеру, що необхідні для *забезпечення* виконання, відповідно до обставин місцевого характеру, настанов Законів України та актів центральних органів виконавчої влади. Що стосується рішень місцевих державних адміністрацій (обласних, районних, місцевих), що також можуть стосуватися заходів організаційно-правового характеру, то діяння, вчиненні всупереч їх положенням на рівні адміністративних правопорушень, мають кваліфікуватися за нормами адміністративного законодавства більш загального характеру, а не за ст. 44³ КУпАП.

Таким чином, розглядувана норма є бланкетною. Стаття 44³ КУпАП за своїм змістом є нормою, яка лише називає або описує правопорушення, а для повного визначення його ознак відсилає до інших нормативно-правових актів, що наповнює цю норму більш конкретним змістом для встановлення тих ознак, які мають значення для правильної правової кваліфікації зазначеного діяння (постанова Оболонського районного суду м. Києва у справі №

756/1974/21 від 02.03.2020 р.)¹. Серед ознак, що характеризують суть такого адміністративного правопорушення (його протиправність), обов'язково повинно бути посилання на *конкретний* нормативно-правовий акт (його статтю, пункт тощо), нормами якого встановлюються відповідні правила та яких не дотрималась особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, порушивши тим самим нормативно-правові приписи (постанова Горностаївського районного суду Херсонської області від 24.03.2020 р. у справі № 655/190/20); постанова Чечельницького районного суду Вінницької області від 27.03.2020 р. у справі № 151/132/20 та ін.)².

Таким чином, правила щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм закріплені у Законі № 1645-III, Законах України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24.02.1994 р. № 4004-XII, «Про протидію захворюванню на туберкульоз» від 05.07.2001 р. № 2586-III, інших законодавчих актах. Вони можуть містити положення як правообмежувальні стосовно поведінки людини, так і організаційно-правового характеру, адресовані посадовим особам. Що стосуються рішень місцевого самоврядування, то вони обмежуються положеннями організаційно-правового характеру. Щодо обмеження прав людини, то вони можуть у цих рішеннях лише відтворюватися з посиланням на законодавчі приписи³.

¹ Постанова Оболонського районного суду м. Києва у справі № 756/1974/21 від 2 березня 2020 року. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95339062>.

² Постанова Горностаївського районного суду Херсонської області від 24.03.2020 р. у справі № 655/190/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88398644>; Постанова Чечельницького районного суду Вінницької області від 27.03.2020 р. у справі № 151/132/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88471325>.

³ *Примітка.* Слід відмітити дискусійність питання (незважаючи на рішення Конституційного Суду України з тлумачення терміну «законодавство» від 09.07.1998 р., справа № 12-рп/98) щодо можливості віднесення до таких актів постанови Кабінету Міністрів України від 22 липня 2020 р. № 641. У постанові Корольовського районного суду м. Житомира у справі № 296/9104/20 від 27.01.2021

(URL:https://protocol.ua/ru/https_rg_ru_2020_06_09_vrach_rasskazal_kak_chasto_nuzh

Прикладами таких порушень можуть бути: невиконання громадянами України, які повертаються до України з країн, де виявлено особливо небезпечні інфекційні хвороби, обмежувальних протиепідемічних заходів, встановлених уповноваженими органами, у тому числі щодо перебування в ізоляції на визначений цими органами термін, у період здійснення заходів щодо запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), передбачених карантинном, встановленим Кабінетом

по [meniat_maski_v_zharu.html/](#)) щодо цього зазначено: суд дійшов висновку, що п. 1, п.10 постанови КМУ від 22 липня 2020 року №641 обмежено конституційні права і свободи громадянина, що суперечить статтям 1, 3, 6, 8, 19, 64 Конституції України, а тому такий нормативно правовий акт у частині відповідних обмежень не підлягає застосуванню судом при вирішенні справи про адміністративне правопорушення. На думку суду, порушення особою правил карантину, які встановлені не у конституційний спосіб, не є підставою адміністративною відповідальності.

Суд підкреслює, що згідно зі ст. 64 Конституції України конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України, тобто в умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень, а також не можуть бути обмежені права і свободи, передбачені статтями 24, 25, 27, 28, 29, 40, 47, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63 Конституції України.

Суд наголосив, що обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина є можливим у випадках, визначених Конституцією України.

Враховуючи викладене, таке обмеження може встановлюватися виключно законом актом, ухваленим Верховною Радою України як єдиним органом законодавчої влади в Україні, а встановлення такого обмеження підзаконним актом суперечить статтям 1, 3, 6, 8, 19, 64 Конституції України, (п. 3.2 Рішення КСУ від 28 серпня 2020 року Конституційний суд України №1-14/2020(230/20) у справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень постанови Кабінету Міністрів України «Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та етапів послаблення протиепідемічних заходів»).

Відповідно до ст.8 Конституції України, Конституції України має найвищу юридичну силу, а її норми є нормами прямої дії, суд при розгляді справи має оцінювати зміст нормативно-правового акту з точки зору його відповідності Конституції і в усіх необхідних випадках застосовувати Конституцію як акт прямої дії. Судові рішення мають ґрунтуватись на Конституції, а також на чинному законодавстві, яке не суперечить їй (п. 2 Постанови Пленуму ВСУ від 01.11.1996 р. №9 «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя»).

Міністрів України (п. 2² Прикінцевих положень Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»); невиконання особами, які хворіють на інфекційні хвороби чи є бактеріоносіями, вимог та рекомендацій медичних працівників щодо порядку та умов лікування, недодержання режиму роботи закладів охорони здоров'я та наукових установ, у яких вони лікуються (ст. 20 Закону № 1645-III), та ін.

Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення за ч. 2 ст. 44³ КУпАП полягає у перебуванні в громадських будинках, спорудах, громадському транспорті під час дії карантину без вдягнутих засобів індивідуального захисту.

Відповідальність як за ч. 1, так і за ч. 2 ст. 44³ КУпАП настає за самим фактом вчинення діяння (дії, бездіяльності), яке порушує зазначені правила.

Із суб'єктивної сторони адміністративне правопорушення може бути здійснено як умисно, так і з необережності.

Суб'єктами правопорушення є фізичні осудні особи, що досягли 16-річного віку, зобов'язані дотримувати правил щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм.

Щодо характеристики кримінального правопорушення, передбаченого ст. 325 КК України.

За ступенем тяжкості кримінальні правопорушення, передбачені нормою ч. 1 ст. 325 КК, є нетяжким злочином, нормою ч. 2 ст. 325 – тяжким злочином.

Об'єкт: кримінальне правопорушення посягає на суспільні відносини у сфері забезпечення здоров'я населення, що унормовані системою заходів, спрямованих на запобігання та боротьбу з інфекційними хворобами та масовими неінфекційними захворюваннями (отруєннями).

Об'єктивна сторона кримінального правопорушення виражається у:

– діянні, що як за ч. 1, а також за ч. 2 виражається в порушенні правил та норм, встановлених з метою запобігання епідемічним та іншим інфекційним хворобам, а також масовим неінфекційним захворюванням (отруєнням) і боротьби з ними;

– наслідках, які за ч. 1 можуть полягати у спричиненні захворювань або можливості їх спричинення. Можливість спричинення захворювання повинна бути реальною, свідчити про сутнісні зміни у стані захищеності населення від інфекційних хвороб або масових неінфекційних захворювань. Ненастання матеріальних наслідків можливе лише за «щасливою випадковістю», як правило, коли розвиток змін у зв'язку з настанням якісно нового стану вдалося запобігти своєчасним втручанням додаткових чинників, пов'язаних із поведінкою людей або явищами природного характеру. За ч. 2 – у загибелі людей чи інших тяжких наслідках. Під загибеллю людей слід розуміти смерть принаймні однієї людини. Поняття інших тяжких наслідків є оціночним. До таких наслідків можуть бути віднесені, зокрема, значні матеріальні витрати, спрямовані на усунення наслідків поширення хвороб або захворювань;

– причинному зв'язку між діянням та наслідками.

У Законі України № 1645-III визначено терміни «інфекційні хвороби», «небезпечні інфекційні хвороби», «особливо небезпечні інфекційні хвороби», «епідемії», «масових неінфекційних захворювань (отруєнь)».

Інфекційні хвороби – розлади здоров'я людей, що викликаються живими збудниками (вірусами, бактеріями, рикетсіями, найпростішими, грибами, гельмінтами, кліщами, іншими патогенними паразитами), продуктами їх життєдіяльності (токсинами), патогенними білками (пріонами), передаються від заражених осіб здоровим і схильні до масового поширення.

Небезпечні інфекційні хвороби – інфекційні хвороби, що характеризуються важкими та (або) стійкими розладами здоров'я в окремих хворих і становлять небезпеку для їх життя та здоров'я (черевний тиф, бактеріальна дизентерія, скарлатина, кір, краснуха

та ін.)

Особливо небезпечні інфекційні хвороби – інфекційні хвороби (у тому числі карантинні: чума, холера, жовта гарячка), що характеризуються важкими та (або) стійкими розладами здоров'я у значній кількості хворих, високим рівнем смертності, швидким поширенням цих хвороб серед населення;

Епідемія – масове поширення інфекційної хвороби серед населення відповідної території за короткий проміжок часу.

Перелік особливо небезпечних, небезпечних інфекційних та паразитарних хвороб людини і носійства збудників цих хвороб затверджений наказом МОЗ від 19 липня 1995 р. № 133.

Масові неінфекційні захворювання (отруєння) – масові захворювання, виникнення яких зумовлено впливом біологічних, фізичних, хімічних чи соціальних факторів середовища життєдіяльності, у тому числі об'єктів господарської та інших видів діяльності, продукції, робіт, послуг.

На відміну від ст. 44³ КУпАП, законодавець у ст. 325 КК не уточнює, в яких саме актах закріплені правила, про які йдеться в останній нормі. Разом із тим, попри відсутність такої вказівки, доцільно тлумачити зазначену норму в широкому значенні і вважати, що правила та норми щодо запобігання та боротьби з епідемічними, іншими інфекційними хворобами та масовими неінфекційними захворюваннями (отруєннями) можуть закріплюватися як у нормах законів, інших законодавчих актів, рішеннях органів місцевого самоврядування, так і, на відміну від ст. 44³ КУпАП, у рішеннях місцевих державних адміністрацій (обласних, районних, міських).

Порушення відповідних правил може виражатися в дії або бездіяльності, полягати у повному їх невиконанні або неналежному виконанні. Прикладами таких порушень можуть бути: невиконання обов'язку працівником дитячого закладу у разі виявлення хворої на інфекційну хворобу дитини вжити заходів для її ізоляції від здорових дітей та негайно повідомити про цей випадок відповідний заклад охорони здоров'я (ст. 15 Закону № 1645-III); невиконання

обов'язку працівниками санітарно-карантинних підрозділів у разі виявлення у пунктах пропуску через державний кордон хворих осіб терміново поінформувати керівників відповідних закладів охорони здоров'я, а також забезпечити тимчасову ізоляцію таких осіб (п. 26 постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження правил санітарної охорони території України» від 22 серпня 2011 р. № 893) та ін.

Зокрема, у вирокі Червонозаводського районного суду м. Харкова від 09.09.2020 р. у справі № 646/5136/20¹ було встановлено, що ОСОБА_1, працюючи на посаді директора ТОВ, який згідно статуту товариства організовує роботу підприємства та затверджує правила внутрішнього розпорядку, діючи умисно, з метою та мотивів безперервного отримання прибутку від діяльності підприємства, всупереч вимог постанов Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. №211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» та від 20 травня 2020 р. № 392 «Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», прийнятими відповідно до ст. 29 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб», якими заборонено роботу після 23-ї та до 7-ї години розважальних закладів (нічних клубів), а також суб'єктів господарської діяльності з надання послуг громадського харчування з організацією дозвілля або без нього (ресторанів, кафе, барів, закусточних, їдалень, кафетеріїв, буфетів тощо), розуміючи, що його дії можуть призвести до розповсюдження гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, 19.07.2020 року в період часу з 23:00 до 07:00 організовував роботу персоналу ресторану, що супроводжувалось обслуговуванням з надання послуг громадського харчування, чим

¹ Вирок Червонозаводського районного суду м. Харкова від 09.09.2020 р. у справі № 646/5136/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91419670>.

порушив вимоги вищевказаних нормативно-правових актів, прийнятими з метою запобігання розповсюдження гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Кримінальне правопорушення є закінченим із моменту настання зазначених наслідків або створення реальної загрози їх настання. Таким чином, як за ч. 1, так і за ч. 2 ст. 325 КК склад кримінального правопорушення – матеріальний.

Щодо *суб'єктивної сторони*, називаючи в диспозиції норми ч. 1 ст. 325 КК наслідок у виді можливості поширення хвороб чи захворювань, законодавець указує на завідомість його настання для суб'єкта кримінального правопорушення. У тлумачному словнику слово «завідомо» означає: наперед, заздалегідь; явно, свідомо¹. Таким чином, щодо таких наслідків ставлення винної особи може бути лише умисним, а отже, відповідно і ставлення до порушення правил та норм у такому випадку може бути умисним. Із цього випливає, що умисне або необережне порушення правил чи норм, що супроводжувалось необережним ставленням до можливості поширення хвороб чи захворювань, не тягне кримінальної відповідальності за ст. 325 КК.

Отже, форми вини за розглядуваним кримінальним правопорушенням є такими:

1) при порушенні правил та норм, що спричинило поширення захворювань, ставлення винного до діяння (дії, бездіяльності) може бути умисним або необережним, а до наслідків: поширення захворювань (ч. 1), загибель людей чи інші тяжкі наслідки (ч. 2) – лише необережним;

2) при порушенні правил та норм, що завідомо могло спричинити поширення захворювань, ставлення винного як до діяння, так і до наслідків може бути, відповідно до редакції ч. 1 ст. 325 КК, лише умисним.

¹ Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970-1980): в 11 т. URL: <http://sum.in.ua/s/zavidomo>

Суб'єктом за ст. 325 КК є фізичні осудні особи, які досягли 16-річного віку, на яких нормативно-правовими актами покладено обов'язок дотримувати відповідні правила. Вчинення службовою особою злочину, передбаченого ст. 325 КК, при допущенні нею діяння, характерного для службової недбалості, належить кваліфікувати лише за відповідною частиною ст. 325 КК (вважаємо, що це діяння, якщо воно вчинене службовою особою, є спеціальним видом службової недбалості) і не потребує додаткової кваліфікації за ст. 367 КК (загальна норма). Таке рішення пояснюється також тим, що санкція ст. 367 КК є набагато м'якшою за санкцію ст. 325 КК.

Щодо відмежування адміністративного правопорушення за ст. 44³ КУпАП України від ст. 325 КК України (у частині таких наслідків, як загроза спричинення шкоди, зазначена у ч. 1 ст. 325 КК).

Адміністративні правопорушення, передбачені в нормі ст. 44³ КУпАП є суспільно шкідливими діяннями, кримінальні правопорушення, передбачені ст. 325 КК – суспільно небезпечними діяннями.

Зазначені у нормі ст. 44³ КУпАП порушення правил передбачають *формальні*, але шкідливі відхилення від положень цієї норми та, на відміну від ч. 1 ст. 325 КК, не пов'язані з реальними загрозами поширення зазначених в ній захворювань. У свою чергу, відповідальність за вчинення правопорушення, передбаченого ст. 325 КК України, настає, якщо існувала реальна загроза поширення захворювань.

ЗМІСТ

Розділ 1. Аналітична інформація	3
Розділ 2. Загальні пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів, органів державної влади і місцевого самоврядування у період боротьби з пандеміями й епідеміями та режиму карантину	9
Розділ 3. Пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів при застосуванні норм, передбачених ст. 44 ³ Кодексу України про адміністративні правопорушення та ст. 325 Кримінального кодексу України, у протидії поширенню коронавірусної хвороби	16

НАЦЕНТРА
НОДУ

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ

ЯК НЕ СТАТИ ЖЕРТВОЮ НАСИЛЬНИЦЬКОГО ЗЛОЧИНУ У ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ ТА ЕПІДЕМІЇ

Пандемії та епідемії – серйозні випробування, що випадають на долю людини. У такі періоди до «традиційного» насильства може додатися ще й нозофобне (ковідофобне) насильство, мотивом застосування якого є ненависть до хворого.

Місця, де можна наразитися на «традиційне» насильство:

- вулиця, транспорт, громадські місця, пустоці, житло й інші приміщення та ін.

Прояви такого насильства:

- вуличні насильницькі грабежі і розбої, грабежі і розбої із проникненням у житло чи інше приміщення, побутові бійки, свари поза домівкою із застосуванням насильства та ін.

АЛЕ ПАМ'ЯТАЙТЕ: найчастіше зловмисник може чекати на свою жертву в під'їздах, ліфтах, на безлюдних вулицях у вечірній або нічний час

Корисні поради як не стати жертвою на вулиці

не цінить свій особистий час вище за власну безпеку, проходячи через малолюдні місця, щоб скоротити шлях додому, на роботу тощо

уникайте перебування на вулиці у нічний час, особливо в малолюдних місцях – темних провулках, дворах, парках, скверах тощо, та за необхідності користуйтеся таксі

маючи при собі коштовні речі у вечірній і нічний час, намагайтеся користуватися особистим транспортом, щоб спокійно дібратися до пункту призначення

у вечірній і нічний час коштовну сумку чи таку, що привертає увагу, краще покласти у непримітний пакет. У такий час взагалі намагайтеся уникати сумок з ручками через плече або на довгому ремінці

не виходьте на вулицю в стані алкогольного сп'яніння

остерігайтеся незнайомих, що просять вас на вулиці скористатися вашим телефоном чи розміняти гроші. Можливо, це трюк, щоб дізнатися вміст вашого гаманця або вартість вашого телефону

ніколи не носіть в одній кишені, портмоне значну суму грошей. У випадку нападу може статися так, що ви "позбавитесь" лише певної частини коштів, залишивши при собі бодай щось

іноді можуть допомогти уникнути пограбування фрази на кшталт: "я тяжко хворий", "інфікований" "в мене СНІД, рак" тощо

намагайтеся у пізній час зустрічати чи проводити своїх близьких або знайомих (особливо жінок, підлітків і людей похилого віку) до зупинок громадського транспорту

при знятті грошей з рахунку в банку або з банкомату будьте пильні – звертайте увагу на те, щоб за вами ніхто не стежив

якщо у вечірній або нічний час ви відчуваєте, що вас переслідують, і ви розумієте, що уникнути переслідувача не зможете, різко оберніться. Особа, яка розраховує завдати вам шкоду (як-от: вихватити сумку, телефон, зірвати ювелірні прикраси, одяг тощо), майже завжди розраховує на те, що жертва зможе побачити нападника лише зі спини і не роздивитися його. Однак якщо ви побачите обличчя зловмисника, це може змінити його наміри

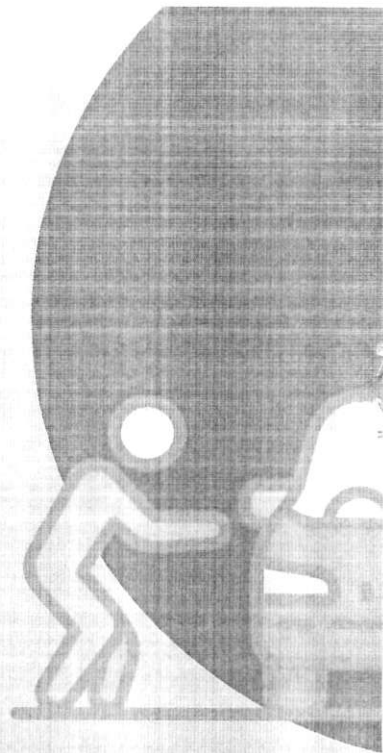
якщо ви знаходитесь у такому місці, де вас можуть почути люди, кричите, оскільки крик може викликати не лише збентеження злочинця, а й злякати його. Проте, якщо маєте справу з озброєним нападом та усвідомлюєте, що не зможете захистити себе і вам не придуть на допомогу, кричати не варто. Віддайте зловмиснику те, що він вимагає, та намагайтеся запам'ятати його зовнішність

ні в якому разі не перераховуйте ваші гроші на вулиці

ніколи не показуйте привселюдно, особливо в ресторанах, кафе та інших громадських місцях, що маєте при собі значну суму грошей

Корисні поради, як не стати жертвою грабежу чи розбою на транспорті, у тому числі в легковому автомобілі

1. не підвозьте незнайомих у темний час доби, особливо, коли їх кілька;
2. якщо все ж таки вирішили підвезти незнайому людину, пропонуйте їй сісти на місце поряд з водієм;
3. відразу оговорюйте маршрут, не підвозьте людину в малознайомі для вас райони;
4. під час руху зателефонуйте або зробіть вигляд, що телефонуєте комусь із близьких, і повідомите абоненту, як би між іншим, куди ви прямуєте і коли збираєтеся бути вдома або де-небудь ще;
5. якщо ви є пасажиром, не підсідайте до незнайомих в автомобіль, коли там вже є інші люди;
6. намагайтеся їздити в громадському транспорті з іншими пасажирами, уникаючи поїздок у пізній час у пустих вагонах, салонах громадського транспорту;
7. не засинайте у поїздах, якщо ваші супутники викликали у вас підозру;
8. не залишайте двері у купе відчиненими та нагадуйте про це іншим пасажиром;
9. якщо ви маєте при собі значну суму грошей і помітили, що ваш автомобіль переслідують, змініть свій маршрут, швидкість руху, робіть зайві об'їзди доти або під'їждіть прямо до поліції. При цьому спробуйте запам'ятати марку, колір, номер, індивідуальні прикмети та ін. автомобіля.

Корисні поради, як не стати жертвою грабежу чи розбою в своєму житлі

- ✓ не відчиняйте двері, не спитавши, хто знаходиться за дверима;
- ✓ облаштуйте двері вічком широкого огляду;
- ✓ облаштуйте домівку сигналізацією, що спрацьовує на вхід до приміщення, коли господарі вдома;
- ✓ за будь-яких обставин не залишайте двері у житло відкритими, навіть якщо маєте ще й тамбурні двері;
- ✓ не відчиняйте незнайомим, які представилися працівниками правоохоронних органів, лікувальних установ, комунальних служб, не спитавши про відповідні документи;
- ✓ домовляйтеся про відвідування будь-ким вашої оселі заздалегідь;
- ✓ проводьте з дітьми відповідну роботу щодо неприпустимості відчиняти двері за відсутності дорослих;
- ✓ не провокуйте зловмисників елементарними запірними пристроями на вхідних дверях вашого житла;
- ✓ не забувайте про ґрати на вікнах, якщо ваше житло розташоване на перших поверхах будівлі;
- ✓ якщо є можливість, запровадьте систему охорони під'їздів, чергування в них тощо;
- ✓ не розповідайте стороннім особам про свій матеріальний статус;
- ✓ цінні речі зберігайте не вдома, а, наприклад, у банківських установах;
- ✓ у випадках загублення ключів від оселі, відразу міняйте замки та укріплюйте вхідні двері;
- ✓ не залишайте ключі у легкодоступних місцях, наприклад, під килимками у входу, у поштових скриньках тощо;
- ✓ налагоджуйте стосунки із сусідами, які мешкають з вами на одному поверху, в одному під'їзді.

НОЗОФОБНЕ (КОВІДОФОБНЕ) НАСИЛЬСТВО

Що це?

При нозофобії (ковідофобії) може виникнути обоюдогостра ситуація – ти чи то жертва, чи то насильник.... У підґрунті насильства знаходиться агресія до іншої людини, зумовлена очевидним або удаваним носійством хвороби.

Місця, де можна наразитися на нозофобне (ковідофобне) насильство:

громадський транспорт, громадські місця, заклади охорони здоров'я та соціальних служб, навчальні заклади та ін.

Прояви такого насильства:

виштовхування за межі установ, із салонів транспортних засобів та ін., побиття, різного роду тілесні ушкодження і навіть заподіяння смерті, булінг, мобінг та ін.

ДЕЯКІ КОРИСНІ ПОРАДИ ЩОБ ЗБЕРЕГТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я...

—1—

дотримуйтеся правил, встановлених на час пандемії чи епідемії;

—2—

якщо ви захворіли, то не провокуйте оточуючих на агресивні дії, передчуваючи зберігайте спокій, не піддавайтеся на провокації та не підбурюйте інших на агресивні дії стосовно хворих або осіб, які, можливо, є передавачами інфекції;

—3—

без необхідності не перебувайте у громадських місцях, на транспорті тощо;

—4—

обмежте свій вихід із дому та пересування вулицями за допомогою громадського транспорту, принаймні у час-пик;

—5—

дотримуйтеся інформаційної гігієни – читайте офіційні сайти з роз'ясненням природи хвороби, її передачі, заходів убезпечення та ін.;

—6—

звертайтеся за психологічною допомогою, якщо відбувається тривога, страх, напругу тощо;

—7—

негайно заявляйте до уповноважених органів про випадки агресії на фоні нозофобії, фіксуйте на комунікатори такі випадки;

—8—

ведіть активну роботу у соціальних мережах з метою прищеплення толерантного ставлення оточуючих до хворих, у тому числі з боку дітей та підлітків;

—9—

намагайтеся перейти на дистанційний режим роботи;

—10—

не вступайте у спр та суперечки на «інфекційну» тему з явно збудженими та агресивно налаштованими особами;

—11—

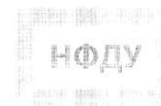
не будьте заручником інфекції – не передавайте чутки, плітки, неперевірену інформацію іншим особам;

—12—

не закликайте оточуючих до «хрестових походів» проти хворих або осіб, які є нібито винними у ситуації, що склалася. Завжди пам'ятайте, що ситуація може негативно скластися для вас самих;

—13—

будьте ввічливими і толерантними один до одного!

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ

«ЯК НЕ СТАТИ ЖЕРТВОЮ КРАДІЖКИ У ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ»

*Не забудьте про власне майно
від крадіжки, у тому числі
у період пандемії COVID-19*

МАЙНО У ПРИМІЩЕННІ ЛІКАРНІ:

під час лікування від COVID-19 або іншої хвороби на стаціонарі у лікарні здайте особисті речі у камеру зберігання під розписку.

у разі потреби тимчасово зайти до лікарні обов'язково забирайте із собою цінні речі (смайлтон, планшет, гаманець).

при перебуванні у камері пацієнта до лікаря, не забудьте охорону свого майна (перуниного одягу, сумки, грошовитих документів) випадковим випадком із зам'якшеннями, якими можуть виявитись патанціни злодії.

за необхідності відвідування педіатра приєднуйте дитячу валізу якісним тросом до нерухомих предметів (радіаторної батареї, труби, металевої стійки крісла та ін.) бажано біля реєстратури.

майно у будинку (квартирі):

- у разі перебування за межами арного лікування від коронавірусної хвороби не ходіть, радить, друзів, сусідів, родичів, не приїждати за квартирою, приватним будинком, земельним ділянкою;
- у період відсутності (має навіть кілька годин) у зв'язку із придланням лікування, консультації від лікаря, терапевта, відвідуванням у лікарні, близьких, знайомих, знайомих, знайомих, за можливості, побути у Вас вдома;
- створіть собі записку з іменем і прізвищем господаря помешкання вдома;
- попросіть сусідів, знайомих надіслати відповідь з Вашої поштової скриньки;
- завжди забирайте рекламні оголошення, що знаходяться біля Вашого входу/двері;
- організуйте увічнення хоча б на 20-30 хвилин світла у домі чи квартирі у разі Вашої відсутності у вечірні години доби;
- за можливості, знаведіть бачки;
- облаштуйте Вашу оселю (квартиру) за допомогою сигналізації та послуги дежурного охорони;
- встановіть броньовані (антивандальні) двері;
- не розказуйте незнайомим особам, сусідам, яким не довіряєте або які споживають алкоголь, мають проблеми із законом, раніше притягались до відповідальності за вчинення правопорушень, про те, в якості будь-які відомості щодо тривалого перебування у квартирі, планів про проведення дозвілля, відпустки, відпочинку та ін.
- зберігайте гроші чи цінності у надійному місці: сейфі банківської установи, на депозитному рахунку, у виді облигацій внутрішньої державної позики;
- встановіть в оселі відеореєстратор;
- облаштуйте будинок (квартиру), поверх, де проживаєте, вхід до під'їзду, паркомісце, де знаходиться автомобіль, сучасною системою відеонагляду із функцією датчику руху, записом відео, можливістю переглядати відео у режимі on-line;
- намагайтесь максимально обмежити перебування у Вашій оселі сторонніх та незнайомих осіб (вантажників, поштарів, працівників комунальних служб, представників релігійних сект і організацій та ін.)

майно в автомобілі:

- оснастіть автомобіль сучасною сигналізацією або цифровим протидіючим обладнанням;
- зберігайте Ваш особистий транспорт у гаражі, на охоронюваній наземній стоянці, у підземному паркунгі;
- не залишайте особисті речі (сумки, барсетки, гаманці, телефони, планшети, ноутбуки) у салоні автомобіля, коли Вас немає поряд;
- не зберігайте велосипеди, електросамокати без належного нагляду;
- прямуючи до супермаркету, кафе, ринку, залишайте велосипед, електросамокат на спеціальній велопарковці, з використанням надійного велозамка (бажано під камерою відеонагляду);

майно при собі

- не кладіть гроші або телефон до задньої кишені одягу;
- завжди тримайте сумочку, барсетку у застібнутому виді;
- відмовтесь, за можливості від готівки – зберігайте гроші на банківській картці. Це – не лише безпечніше та зручніше, а й вигідніше через Cashback, програми лояльності торговельних мереж;
- постійно контролюйте перебування грошових коштів, ювелірних виробів, девайсів у безпеці, особливо у транспорті, при переміщенні у готельні номери, в інших людних місцях.

Порада:

- станьте членом програми Національної поліції «Сусідська варта»;
- тримайте діловий контакт з Вашим дільничним офіцером поліції, для чого уточніть його прізвище, ім'я, по батькові, робочий телефон, години особистого прийому громадян;
- ознайомтесь із картою злочинності Вашого міста, щоб бути обізнаним про найбільш криміногенні місця;
- не хизуйтесь своїм матеріальним достатком – це спрацює на руку злодіям!

Що робити, якщо у Вас викрали майно?

- негайно зателефонуйте до Національної поліції за номером «102».
- докладно розкажіть поліцейським про усі обставини крадіжки.
- укажіть поліції на осіб, яких Ви обґрунтовано підозрюєте у таємному викраденні Вашого майна;
- відновіть цілісність дверей, замків та інших запираючих пристроїв, якщо вони були пошкоджені або виведені з ладу злодіями;
- розкажіть про факт крадіжки сусідам з метою посилення їх пильності.

Що робити, якщо Ви стали свідком крадіжки?

- не намагайтесь самостійно затримати злочинця - це небезпечно для Вашого здоров'я та життя!
- якомога швидше (неочевидно для потенційних злодіїв) повідомте про такий факт поліцію за номером «102»;
- спробуйте запам'ятати (сфотографувати): державний номер транспортного засобу, на якому поїхали можливі злодіи;
- одразу повідомте господаря оселі про факт крадіжки його майна;
- організуйте охорону помешкання, де відбулась крадіжка, до приїзду поліції;
- не заходьте до відкритої злодіями квартири: там можуть залишатись співучасники крадіжки або випадково знищені сліди злочину.

Зверніть увагу на важливу інформацію:

- 0-800-50-0202 (щоденно, з 08:00 до 20:00) - безкоштовна телефонна «гаряча лінія» Національної поліції України;
- <https://www.npu.gov.ua/konataktu.html> - офіційний сайт Національної поліції;
- pg.npu@police.gov.ua - електронна поштова адреса Національної поліції України;
- http://bezpechne.community/#popular_questions - інструкція щодо виключення двору, парку, провулку до маршруту патрулювання поліції району Вашого міста;
- <https://www.npu.gov.ua/gromadyanam/mexanizmi-ta-proceduri-predstavleniya-interesiv-gromadskosti.html> - інструкція щодо процедури представлення інтересів громадськості при впливі на реалізацію повноважень Національної поліції України.

ЗАЛИШАЙТЕСЬ ПИЛЬНИМИ Й ОБЕРЕЖНИМИ!

Поділіться цією корисною Пам'яткою
з Вашими близькими!

Як суб'єктам підприємництва уникнути корупційних ризиків у період пандемії?

Корупція спричиняє негативні наслідки для суб'єктів підприємництва, зокрема:

- юридична відповідальність компанії та її посадових осіб
- розірвання укладених договорів та фінансові втрати
- втрати людських ресурсів
- зниження репутації компанії
- звуження кола партнерів
- недопущення до тендерів

Корупційний ризик – ймовірність того, що відбудеться подія корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, яка негативно вплине на досягнення органом влади визначених цілей та завдань.

Для того, щоб у період пандемії уникнути корупційних ризиків, дотримуйтеся таких порад.

1. Здійсніть моніторинг рішень органів державної влади та місцевого самоврядування, прийнятих у період карантину та спрямованих на протидію поширенню інфекційної хвороби. Дотримуйтеся встановлених у зазначених рішеннях приписів, доводьте їх до відома підлеглих та слідкуйте за тим, щоб вони їх дотримувалися.

2. Контролюйте наявність на Вашому підприємстві засобів індивідуального захисту та дезінфекційних засобів. Слідкуйте за наповненістю приміщень Вашого закладу відповідно до встановлених приписів, за дотриманням відвідувачами та співробітниками соціальної дистанції, за потреби зробіть зонування, розмітки та встановіть бар'єри в приміщеннях.

3. Робіть періодичні самоперевірки на Вашому підприємстві щодо дотримання карантинних правил.

4. Оцініть корупційні ризики на вашому підприємстві. Незалежно від їх оцінки доцільно запровадити антикорупційну програму.

Антикорупційна програма юридичної особи – це комплекс правил, стандартів і процедур щодо виявлення, протидії та запобігання корупції у діяльності юридичної особи. Така програма має передбачати, зокрема, належну політику (що відбиватиметься у локальних документах щодо протидії корупції, у введених в рішення та контракти антикорупційних положеннях, правилах етики та ін.), процедуру внутрішньої антикорупційної експертизи, фінансовий контроль, інші механізми моніторингу, механізми захисту викривачів, антикорупційні тренінги працівників та ін.

5. Проводьте періодичні «антикорупційні інструктажі» Ваших підлеглих, на яких обговорюйте з ними їх дії у випадку, якщо їх просять, схиляють до надання або від них вимагають надання неправомірної вигоди.

6. За можливості призначте з числа співробітників фахівця, уповноваженого з питань протидії корупції. Доведіть до відома усіх працівників його контактні дані.

7. Слідкуйте за змінами в законодавстві на предмет регламентації проведення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності на період встановлення карантину або обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), адже, зокрема, протягом березня – грудня 2020 р. Законом від 17.03.2020 № 530-IX була встановлена заборона на проведення органами державного нагляду (контролю) відповідних планових заходів.

8. Обговоріть з працівниками їх дії у випадку, якщо до Вашого підприємства прийшли контролюючі органи. Насамперед працівники мають повідомити про перевірку керівника підприємства або його заступника, без присутності яких перевірка здійснюватися не може. Перевіряючий має пред'явити службове посвідчення, а також документи щодо проведення перевірки (наказ,

направлення на проведення перевірки). Наполягайте, щоб Ваші підлеглі уважно перевірили зазначені документи, адже під виглядом перевіряючих можуть бути шахраї.

9. Проінструктуйте Ваших підлеглих про підстави недопуску перевіряючих до перевірки.

10. При плановій перевірці можливо через сайт контролюючого органу переконатись у тому, що підприємство стоїть у відповідному плані-графіку перевірок, окрім того, не пізніше ніж за 10 днів до перевірки має надійти попередження про її проведення. В іншому разі можливо не допустити перевіряючих до перевірки. При позаплановій перевірці у направленні перевіряючого мають бути викладені підстави такої перевірки, що мають відповідати закону.

11. Зверніть увагу, що Ви не повинні надавати перевіряючим документи та відповідати на питання, які не мають стосунку до предмета перевірки, а також компетенції органу, який представляє перевіряючий.

12. Намагайтеся забезпечити повну відеофіксацію процесу перевірки.

13. Уникайте спілкування з перевіряючими наодинці, а також попередьте про недопустимість цього Ваших співробітників.

14. Вимагайте від перевіряючих надання Вам примірників всіх документів, які стосуються проведення перевірки: тих, що стали її підставою, а також складених за результатами перевірки (актів, довідок і т. ін.).

15. Заздалегідь забезпечте собі можливість скористатися кваліфікованою юридичною допомогою в будь-який момент.

16. Уникайте контактів із посередниками, які пропонують Вам «вирішити питання» в органах влади в обмеженості доступу до органів влади під час карантину.

17. Пам'ятайте, що Ви завжди можете оскаржити дії та рішення перевіряючих.

18. Якщо Вам пропонують надати або від Вас вимагають неправомірну вигоду (безпосередньо або шляхом створення умов), Ви можете повідомити про цей факт до відомства, у структурі якого функціонує орган, де працює перевіряючий, або до правоохоронних органів відповідно до їх підслідності (телефоном, поштою, через e-mail або форми на сайті).

КОРУПЦІЯ
Твоє **НІ** має значення

Контакти правоохоронних органів:

Національне агентство з питань запобігання корупції	(044) 200 06 91	Форма на сайті: https://nazk.gov.ua/uk/povidomyty-pro-korupsiyu/
Міністерство внутрішніх справ України	(097) 223 20 33	e-mail: stop-korupcia@ukr.net
Офіс Генерального прокурора	0 800 507 001	Форма на сайті: https://old.gp.gov.ua/ua/corruption_notice_form.html
Національне антикорупційне бюро України	0800 213 200	e-mail: info@nabu.gov.ua
Служба безпеки України	0 800 501 482	e-mail: callcenter@ssu.gov.ua.

Корисні нормативні акти:

- Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
- Кримінальний кодекс України (ст. 325, розділ XVII Особливої частини). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
- Кодекс України про адміністративні правопорушення (ст. 44-3, глава 13-А). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
- Податковий кодекс України (глава 8. Перевірки). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/print>

Корисні інформаційні матеріали:

- Повідомлення про корупцію. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/robova-z-povidomlennyamy/>
- Як та куди можна повідомити про корупцію? URL: <http://vykryvachi.trudovi.org/article/yak-ta-kudy-mozhna-povidomty-pro-korupsiyu/>
- Луцик В. Куди повідомляти про корупцію? URL: <https://www.youtube.com/watch?v=eCy4DMrwfIA>
- Комплаєнс для малого і середнього бізнесу. Як ефективно боротися з корупцією. Проект USAID «Впевнений бізнес – заможна громада». URL: <https://cgpa.com.ua/wp-content/uploads/images/files/1/comics.pdf>
- Чумак Р., Гречаний О. Як діяти, якщо до вас прийшли з перевіркою, – поради юриста. *Слобідський край*. 04.11.2018. URL: <https://www.slk.kh.ua/news/korisno-yak-diyati-yakshcho-do-vas-prijshli-z-perevirkoyu-poradi-yurista.html>

НФДУ

ВИ ПОВИННІ ЗНАТИ:

якщо щодо Вас у стій і числ. межах Вашого місця проживання, з боку Вашого родича, колишнього чи теперішнього подружжя чи іншої особи, яка стійно проживає (або проживала) з Вами однією стій, во. здійснюють або погрожують вчинити

... побиття (у т. ч. дияпаси, стусани, штовхання, цинання, шмагання, кусання), а також незаконно позбавляють волі, наносять побити, здійснюють мордування, заподіюють тілесні ушкодження різного ступеня тяжкості, залишають в небезпеч. не надають допомогу, якщо Ви перебуваєте в небезпечному для життя стані, погрожують вбити чи вчиняють інші правопорушення насильницького характеру.
при цьому Ви: постійно маєте синці, поризи, переломи, втрачені зуби, слди від укусів, незвичних опіків і т. п., відчуваєте агресиво, страх до фізичної близькості тощо – щодо Вас вчиняється

ФІЗИЧНЕ НАСИЛЬСТВО

... будь-які дії сексуального характеру **БЕЗ** Вашої згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушують до акту сексуального характеру з третьою особою, і т. п., у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності (напр., розбещення, дитяча порнографія або проституція).
при цьому Ви: намагаєтесь уникати фізичних контактів, маєте висини, синці, рани та ін. травми, відчуваєте біль при сечовипусканні / маєте нетримання сечі, ускладнення при ходьбі / сидінні або помічаєте те ж саме у дитини, відмічаєте, що вона знає термини, не властиві для дітей, є надмірно шклатливою, має слди укусів людиною тощо, це –

СЕКСУАЛЬНЕ НАСИЛЬСТВО

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО

... словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері та ін.
при цьому Ви: постійно побоюєтесь за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, відчуваєте емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або була завдана шкода психічному здоров'ю, то це –

ПСИХОЛОГІЧНЕ НАСИЛЬСТВО

... умисно позбавляють житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишають без догляду чи пклування, перешкоджають в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, забороняють працювати / навчатися або, навпаки, примушують до праці чи вчиняють інші правопорушення економічного характеру.
при цьому Ви: страждаєте на безсоння, маєте хворий вигляд, неохайну зовнішність, у Вас не має їжі, чистого одягу, взуття та ін., це –

ЕКОНОМІЧНЕ НАСИЛЬСТВО

ЯК ДІЯТИ:

Якщо домашнє насильство виникло **ВПЕРШЕ** (зокрема, під час карантину):

1. **Не допускайте**, щоб Вас принижували, ображали, підвищували голос, показували знаки переваги, бо це може увійти у стійку звичку і Ви непомітно для себе перетворитеся у потенційну, а згодом і в реальну жертву.

2. Якщо **раптово** виникла конфліктна ситуація:
- уникайте приміщень, де є гострі та небезпечні предмети;
- тримайтеся ближче до виходу із приміщення, намагайтеся перебувати або потрапити у приміщення, з якого легко вийти;
- зніміть з шиї аксесуари чи прикраси;
- намагайтеся уникнути конфлікту або погасити його і т.п.

3. Максимально **зафіксуйте** прояви домашнього насильства: зробіть фото синців, саден та ін. травм, повідомлень з погрозами, медичних довідок, за можливості – запишіть розмови (у т.ч. телефонні) з погрозами і т.п.

4. **Повідомте у поліцію** про факт домашнього насильства, намагайтеся подати сигнал небезпеки сусідам, близьким людям чи друзям, якщо не можете викликати поліцію самотійно.

5. Якщо Вам завдано тілесних ушкоджень, обов'язково **зверніться по медичну допомогу** та повідомте лікаря про ситуацію, за якої їх було завдано.

6. **Повідомте своїх родичів**, близьких чи друзів про Ваш стан і подальші дії.

7. **Скористайтеся своїм правом** на отримання психологічної, медичної чи правової допомоги (у тому числі правом на адвоката від держави у разі відкриття кримінального провадження проти кривдника). Пам'ятайте, що у випадку вчинення щодо Вас домашнього насильства Ви маєте право на невідкладний захист.

8. За можливості **змійніть свої контактні дані**: номер телефону, адресу електронної пошти, заблокуйте будь-яку можливість встановити Ваше місцезнаходження (вимкніть геолокацію в телефоні та ін. гаджетах), тимчасово припиніть користуватися соціальними мережами, а головне – у жодному разі не відображайте в них своє місцезнаходження, знищьте будь-яку підказку для кривдника про Ваше місцезнаходження (видаліть емейли, повідомлення, сховайте блокноти, соціальну рекламу і т.п.).

Якщо домашнє насильство має **СИСТЕМАТИЧНИЙ ХАРАКТЕР** (зокрема, під час карантину):

1. У Вас завжди повинен бути продуманий план, як швидко покинути приміщення.

2. Забезпечте себе **копіями найважливіших документів** (паспорта, ідентифікаційного коду, свідоцтва про народження дитини і т.п.): сховайте їх або передайте родичам, друзям чи близьким людям. Найголовніше – щоб за нагоди Ви могли ними безперешкодно і швидко скористуватися.

3. **Завчасно підготуйте** речі першої необхідності: ліки, документи, ключі, гроші, запасний мобільний телефон, зарядні пристрої і т.п. Зберігайте їх у надійному і доступному для Вас місці або в особі, якій Ви довіряєте (сусідів, родичів, друзів та ін.).

4. Намагайтеся **уникати конфліктів**, не допускайте, щоб у сімейному конфлікті до Вас застосовували фізичне насильство, оскільки це завжди небезпечно для Вашого здоров'я і життя.

5. **Навчіть дітей** не втручатися у конфлікти дорослих, а у разі розгоряння такого конфлікту – викликати поліцію або дільничного офіцера. Обговоріть порядок дій людей похилого віку у разі виникнення конфлікту (вони повинні знати, як подати сигнал про небезпеку та викликати поліцію, як швидко залишити приміщення, як дістатися безпечного місця).

6. **Обговоріть** із сусідами, родичами, друзями чи іншими близькими особами **сигнали**, які свідчать про Ваше перебування у небезпеці, щоб вони знали та розуміли, коли Ви потребуєте допомоги, а також місце Вашого тимчасового перебування, якщо виникне необхідність покинути місце свого проживання.

7. **Сміливо викликайте поліцію**, не соромтеся звертатися на гарячі лінії зі своєю проблемою (дзвінки зі стаціонарних та мобільних номерів безкоштовні), до медичних закладів, громадських організацій та ін., адже домашнє насильство – це злочин, глибоко соціальна, а не індивідуальна проблема.

8. За можливості, **знайдіть контакти** центрів соціальних служб, мобільних бригад соціально-психологічної допомоги (зокрема, на сайті Міністерства соціальної політики), дізнайтеся контакти притулків, шелтерів (у поліції, за телефонами гарячих ліній і т.п.) та центрів безоплатної правової допомоги (на сайті Координаційного центру правової допомоги) у Вашому населеному пункті або не далеко від нього.

КУДИ ЗВЕРТАТИСЬ:

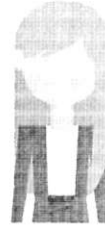
- 102 Національна поліція
- #ДійПротиНасильства (https://t.me/police_helpbot) – чат-бот Національної поліції у месенджері «Telegram»
- 15 47 урядова гаряча лінія з протидії торгівлі людьми, запобігання та протидії домашньому насильству (цілодобово, безкоштовно)
- 116-123 (з мобільного) 0800500335 (зі стаціонарного) Національна гаряча лінія із попередження домашнього насильства «Ла Страда» (цілодобово, безкоштовно, конфіденційно)
 - lastrada_ukraine
 - ГО «Ла Страда-Україна»
 - la-strada.org.ua
 - la-strada.org.ua
- 0 800 213 103 гаряча лінія Координаційного центру з надання правової допомоги (цілодобово, безкоштовно)
- Non_Violence_Bot – чат-бот Координаційного центру з надання правової допомоги у месенджері «Telegram»
понеділок-четвер 09.00-18.00, п'ятниця 09.00-16.45
- 116-111 (з мобільного) 0800500225 (зі стаціонарного) – національна дитяча гаряча лінія

КОРИСНІ ВЕБ-РЕСУРСИ

- msp.gov.ua Міністерство соціальної політики («Громадянам» / «Запобігання та протидія домашньому насильству та жорсткому поводженню з дітьми» / «Інци» / «Довідкові матеріали»)
- legalaid.gov.ua Безоплатна правова допомога від Координаційного центру правової допомоги
- itseems.tellme.com.ua Безкоштовна психологічна допомога постраждалим від домашнього насильства (платформа створена Інститутом когнітивного моделювання та БФ «Фонд Маша» Маші Сфросініної за підтримки Товариства Червоного Хреста України)
- itseems.com.ua Анонімний онлайн-щоденник (платформа створена Інститутом когнітивного моделювання та БФ «Фонд Маша» Маші Сфросініної за підтримки Товариства Червоного Хреста України)
- rozirvykolo.org веб-сайт для підтримки жертв домашнього насильства
- STOP ABUSE UKRAINE – спільноти у «Viber» та «Telegram», створені для підтримки жертв домашнього насильства

Якщо ви стали СВІДКОМ домашнього насильства,
обов'язково відреагуйте, не залишайтеся осторонь! Від цього може залежити
життя потерпілої особи!

✓ Не розпитуйте деталей, не намагайтеся з'ясувати «причини» насильницької поведінки з боку кривдника. Це може викликати до Вас недовіру зі сторони потерпілої особи. Вислухайте потерпілу особу та підтримайте.

✓ Поговоріть особисто з потерпілою особою. Спокійно запитайте, чи потрібна їй будь-яка допомога і дайте їй зрозуміти, що вона може вам довіряти і будь-коли звернутися до Вас за допомогою.

✓ Придумайте "кодове" слово або сигнал на випадок розгляду домашнього насильства для жертви, якщо поряд із Вами проживає особа (особи), які постійно від нього потерпають.

✓ За необхідності, разом з потерпілою особою зателефонуйте до відповідних служб або на гарячу лінію.

✓ У разі загострення ситуації зверніться до поліції або інших правоохоронних органів, на гарячі лінії з попередження домашнього насильства. Не будьте осторонь! Допоможіть жертві домашнього насильства зробити перший крок щодо протидії її насильнику.

КУДИ ЗВЕРТАТИСЬ:

- 102 Національна поліція
- #ДійПротиНасильства (https://t.me/police_helpbot) – чат-бот Національної поліції у месенджері «Telegram»
- 15 47 урядова гаряча лінія з протидії торгівлі людьми, запобігання та протидії домашньому насильству (цілодобово, безкоштовно)
- 116-123 (з мобільного)
0800500335 (зі стаціонарного) Національна гаряча лінія із попередження домашнього насильства «Ла Страда» (цілодобово, безкоштовно, конфіденційно)
 - lastrada_ukraine
 - ГО «Ла Страда-Україна»
 - la-strada.org.ua
 - la-strada.org.ua
- 0 800 213 103 гаряча лінія Координаційного центру з надання правової допомоги (цілодобово, безкоштовно)
- Non_Violence_Bot – чат-бот Координаційного центру з надання правової допомоги у месенджері «Telegram»

понеділок-четвер 09.00-18.00, п'ятниця 09.00-16.45
- 116-111 (з мобільного)
0800500225 (зі стаціонарного) – національна дитяча гаряча лінія

[www](#) КОРИСНІ ВЕБ-РЕСУРСИ

nsp.gov.ua Міністерство соціальної політики («Громадянам» / «Запобігання та протидія домашньому насильству та жорстокому поводженню з дітьми» / «Інші» / «Довідкові матеріали»)

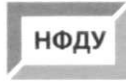
legalaid.gov.ua Безоплатна правова допомога від Координаційного центру правової допомоги

itseems.tellme.com.ua Безкоштовна психологічна допомога постраждалим від домашнього насильства (платформа створена Інститутом когнітивного моделювання та БФ «Фонд Маша» Маші Сфросіної за підтримки Товариства Червоного Хреста України)

itseems.com.ua Анонімний онлайн-щоденник (платформа створена Інститутом когнітивного моделювання та БФ «Фонд Маша» Маші Сфросіної за підтримки Товариства Червоного Хреста України)

rozirvykolo.org веб-сайт для підтримки жертв домашнього насильства

  STOP ABUSE UKRAINE – спільноти у «Viber» та «Telegram», створені для підтримки жертв домашнього насильства

Пам'ятка для населення ЯК УБЕЗПЕЧИТИ СЕБЕ ВІД ПОБУТОВОГО ПИЯЦТВА ТА АЛКОГОЛІЗМУ У ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ

Що необхідно знати про алкоголь та інфекційні захворювання?

- Не існує корисного алкоголю та безпечної дози для організму людини!
- Алкоголь не захищає від COVID-19
- Вживання алкоголю послаблює здатність організму людини боротися з інфекціями, збільшує ризик виникнення ускладнень від хвороби
- Вживання алкоголю підвищує ризик інфекційного захворювання
- Допустима добова норма алкоголю для чоловіків складає 40 г чистого спирту (менше 2 пляшок пива / 100 мл горілки / 3 келихів сухого вина); для жінок — 30 г чистого спирту (менше 1,5 пляшки пива / 80 г горілки / 2 келихи сухого вина)

Понад 250 млн страждають від розладів здоров'я через вживання алкоголю

Як зрозуміти, що Ви зловживаєте алкоголем?

- Ви вживаєте алкоголь на самоті
- Алкоголь є єдиним способом зняття напруги
- Бажання випити є усвідомленим
- Ви вживаєте алкоголь потай від близьких та друзів
- Маєте «заначки» алкоголю
- Не контролюєте кількість випитого
- Втрачаєте пам'ять у стані сп'яніння
- Маєте ритуали випивки
- Ви втратили інтерес до улюблених занять
- Виявляєте агресію стосовно близьких
- При відмові від вживання алкоголю відчуваєте неспокій, головний біль, біль у животі, тремтіння, тривогу, порушення сну, підвищення артеріального тиску

Щороку 3,3 млн помирає внаслідок зловживання алкоголем

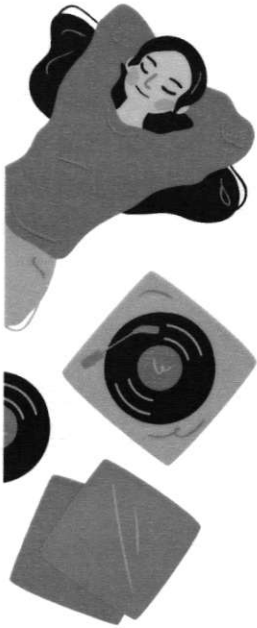
Причини зловживання алкоголем

- «Контакт» з алкоголем з раннього віку
- Психічні розлади
- Генетика
- Соціальні чинники
- Депресія або стрес
- Залишення на самоті зі своїми проблемами
- Вживання алкоголю «за компанію»
- Спокуса рекламою

Алкоголь є причиною загибелі під час ДТП у 20 % випадків

МІЙ ПЛАН "STOP"

Пам'ятайте,
допомога
завжди поряд

Корисні поради від спеціалістів або стратегічні кроки

- 1 Ввести у режим дня фізичну активність та медитації
- 2 Знайти цікаві теми для інтелектуального розвитку
- 3 Приділити вільний час спілкуванню з дітьми
- 4 Позбавитися алкоголю у домі
- 5 Якщо намір випити виникне, то віддати перевагу дорогим алкогольним напоям
- 6 Встановити собі певну міру і не дозволяти собі її перевищувати
- 7 Мінімізувати спілкування/перегляд інфоресурсів/дії, що пригнічують Вас
- 8 Уникати спілкування з особами, які схильють до вживання алкоголю

Професійні поради можна отримати АНОНІМНО від:

 Національна гаряча лінія з питань реабілітації нарко- та алкозалежних	 + 380 800 507 703
 Благодійний фонд Каритас	 +380 67 563 50 90 0800 600 053
 Український центр лікування залежності	 +380 99 508 08 88

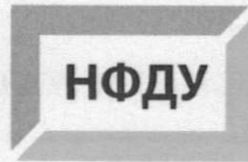
За психологічною підтримкою АНОНІМНО можна звернутися до:

 Психологічні консультації для підлітків Teenergizer	 +38 066 136 33 14
 Інформаційна лінія Ал-Анон/Алатін в Україні	 +38 095 838 29 33

Корисні інтернет-ресурси, що можуть стати Вам у нагоді:

 Групи Анонімних алкоголікв у Вашому місті	 https://aa.org.ua/groups/
 Групи Ал-Анон/Алатін в Україні	 http://surl.li/aoon

Тираж 1 500 прим.

ЯК НЕ БУТИ ОБМАНУТИМ ПРИ ЛІКУВАННІ ІНФЕКЦІЙНОЇ ХВОРОБИ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ ЧИ ЕПІДЕМІЇ

Шановні громадяни, не поспішайте викинути цю пам'ятку, адже одного разу вона все ж таки може знадобитися.

Як підготуватися на випадок хвороби:

- ✓ потурбуйтеся заздалегідь про укладення декларації із сімейним лікарем;
- ✓ за можливості укладіть договір страхування на випадок інфекційної хвороби;
- ✓ за наявності перших ознак недомагання звертайтеся по допомогу до свого сімейного лікаря. Для цього Вам необхідно заздалегідь подбати про обмін контактними телефонами, адресами електронної пошти тощо з Вашим лікарем, створити електронний кабінет на HELSI (<https://helsi.me/>) та ін.;
- ✓ не розраховувати на навмання, не чекати, коли стане зовсім зле. Пам'ятайте, для Вашого здоров'я дорога кожна година!
- ✓ якщо Ви проживаєте самі, знаходьтесь на зв'язку з кимось із рідних, близьких, знайомих, сусідів, або працівниками поліклініки (лікарні) чи соціальної служби;
- ✓ вдома завжди майте необхідні ліки, які Ви постійно приймаєте. У випадку Вашої госпіталізації **не забудьте** їх взяти із собою;
- ✓ складіть перелік речей, які знадобляться Вам у лікарні на випадок госпіталізації;
- ✓ максимально обмежте фізичні контакти з оточуючим світом, намагайтеся вирішувати всі справи дистанційно, за можливості, користуйтеся інтернет-замовленнями та сервісами доставки;
- ✓ обмежте вихід із дому, далекі і близькі поїздки;
- ✓ заздалегідь обдумайте, з ким можна залишити маленьких дітей і домашніх улюбленців на випадок госпіталізації;
- ✓ суворо дотримуйтесь карантинних правил, робіть зауваження тим, хто їх не дотримується;
- ✓ **ВАКЦИНУЙТЕСЯ!**
- ✓ у будь-якому разі намагайтеся зберігати спокій, будьте максимально зібраними і сподівайтесь на краще.
- ✓ Ці нескладні поради допоможуть Вам бути зібраними, чітко виконувати приписи лікарів та зайвий раз не турбуватися про домашні справи!

STOP COVID19

ЧОГО СЛІД УНИКАТИ, щоб не стати жертвою обману:

- ✓ не займайтеся самолікуванням;
- ✓ не піддавайтеся загальній паніці;
- ✓ не довіряйте «чудодійним лікам», які пропонуються недобросовісними особами чи то через мережу Інтернет, телефоном, у торговельних точках чи то у будь-який інший спосіб;
- ✓ не довіряйте особам, які обіцяють Вас швидко вилікувати за допомогою засобів нетрадиційної медицини, гомеопатії тощо;
- ✓ не відчиняйте двері до Вашої оселі особам, які пропонують Вам будь-які нібито санітарно-епідеміологічні послуги, як-то: «протиковідна» обробка приміщень, автомобілів, одягу, взуття та ін., санітарно-гігієнічні засоби, «антивірусні» освіжувачі повітря та ін.;

- ✓ будьте уважні, коли спілкуєтеся із незнайомими Вам особами (на вулиці, по телефону, по електронній пошті, у месенджерах і т.п.), особливо, якщо вони наполегливо цікавляться Вашим станом здоров'я, фінансовим становищем, нібито проводять соціологічні опитування тощо;
- ✓ прискіпливо вивчайте інформацію про так звані «ковідні пакети аналізів», які рясно пропонують медичні лабораторії (більшість аналізів, запропонованих у такому пакеті послуг, можуть бути особисто Вам не потрібні або дублюватися із іншими призначеними Вам лікарем аналізами, особливо комплексними);
- ✓ за можливості вивчіть ринок діагностичних медичних послуг Вашого населеного пункту;
- ✓ своєчасно повідомляйте лікарів про Ваші фінансові можливості, особливо коли Вам пропонується здати цілий «набір» дороговартісних аналізів або наполегливо рекомендуються послуги конкретної медичної лабораторії. Наполягайте на здачі лише необхідних аналізів. При цьому пам'ятайте, що низку клінічних аналізів та ПЛІР-тести безкоштовно можна здати у поліклініках, де працює Ваш сімейний лікар. Вакцинуватися також можна безкоштовно як у поліклініках, так і у спеціальних пунктах вакцинації;
- ✓ отримуйте інформацію про хворобу, її наслідки, способи лікування тільки з перевірених офіційних джерел;
- ✓ дотримуйтеся інформаційної гігієни – перевіряйте інформацію, особливо негативну, на предмет її правдивості;
- ✓ переконайтеся, що Ви чи Ваші близькі, рідні, інші особи, які уповноважені представляти Ваші інтереси, у лікарні під час госпіталізації спілкуються саме з Вашим лікарем;
- ✓ не поспішайте із придбанням різних акційних товарів, ліків чи послуг, у тому числі у кредитно-фінансовій сфері, особливо щодо тих речей, які для Вас не є предметами першої необхідності;
- ✓ сміливо заявляйте про свої права у сфері охорони здоров'я, але пам'ятайте і про обов'язки;
- ✓ будьте взаємоввічливі з медичним персоналом.

Урядова гаряча лінія – 1545
Гаряча лінія МОЗ – 0 800 505 201
Контакт-центр МОЗ з питань COVID-19 – 0 800 602 019
Центр громадського здоров'я – 0 800 505 840
Національна служба здоров'я – 16-77

Повідомити в МОЗ про корупційне правопорушення:
Електронна пошта: anticor@moz.gov.ua
Телефон: +38(044)200-06-71

БУДЬТЕ ЗДОРОВІ ТА УВАЖНІ!